

Regiodag RMM/VZM: we hebben allemaal baat bij Slim WM

De Slim WM-regio Rijn-Maasmonding/Volkerak-Zoommeer (RMM/VZM) verzamelde zich op 13 november 2024 in Middelburg voor hun Slim WM-regiodag. De dag begon met een inhoudelijk programma. Daarna gingen de deelnemers per bus op veldbezoek. Tussendoor was er genoeg ruimte om met elkaar in gesprek te gaan. Slim Watermanagement in optima forma dus.

Waterschap Scheldestromen in Middelburg is dit jaar gastheer van de Slim WM-regiodag RMM/VZM. Een kleine 25 deelnemers laat zich de koffie en de Zeeuwse bolussen bij de inloop goed smaken. In de AV-zaal neemt dagvoorzitter Marco Vroege (Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard) het openingswoord. Hij begint met te zeggen dat Rijn-Maasmonding/Volkerak-Zoommeer een flinke mondvol is. 'Maar in gewone mensentaal hebben we het dan over de regio Zuidwest-Nederland. In deze Slim WM-regio werken we samen op het gebied van operationeel watermanagement. Er is natuurlijk vaker contact tussen de verschillende waterbeheerders, maar dat gebeurt meestal via schermpjes. Daarom is het goed om elkaar te ontmoeten. Heel fijn dus om hier in Zeeland bij Waterschap Scheldestromen te gast te zijn.' Daarna geeft Marco het woord aan dijkgraaf Toine Poppelaars, 'voor het echte welkom'.

Andere tak van sport

Dijkgraaf Toine Poppelaars heet de aanwezigen nogmaals welkom. 'Ik ben verheugd om jullie gastheer te zijn. De meeste bezoekers komen hier voor de dijkversterking Hansweert. Het watersysteem is in die zin een hele andere tak van sport, maar daarom niet minder belangrijk.' Hij vertelt dat Zeeland zo'n 12.000 kilometer aan waterlopen kent. 'Dat is drie keer op en neer naar Moskou. Ons watersysteem is best goed ingericht en beheerd. Maar waar het dan nu om gaat: de puntjes op de i. Ons beleid is vooral gericht op zo snel mogelijk afvoeren, maar we focussen ook steeds meer op het vasthouden van water. Dat is de laatste jaren echt een thema geworden.'

De dijkgraaf geeft aan dat Slim Watermanagement naar meer smaakt. 'In 2028 heft het programma zichzelf op; Slim WM is dan onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering. Daar kan ik mezelf in vinden, want we hebben er allemaal baat bij.' Daarna gaat hij kort in op het programma van de dag. 'Vanochtend duiken jullie eerst de inhoud in, waarbij je kunt kiezen uit twee deelsessies: de ene over verzilting in de delta en de andere over data binnen Slim WM. Daarna is het tijd voor twee veldbezoeken. Eerst gaan jullie naar de Waterhouderij in Serooskerke en daarna naar gemaal Boreel in Middelburg. Ik wens jullie een leerzame en fijne dag toe.'

Verziltig in de delta

De deelsessie over verziltig in de delta wordt gegeven door Wouter Quist (Rijkswaterstaat) en Jos Boontjes (Waterschap Hollandse Delta). Zij praten de aanwezigen eerst bij over wat verziltig precies is. 'We gebruiken het vaak als containerbegrip', vertelt Jos. 'Maar als je er oplossingen voor wil zoeken, moet je onderscheid maken in de verschillende soorten van verziltig.' Daarna volgt uitleg over interne verziltig, achterwaartse verziltig en externe verziltig. Allemaal vormen waar de Slim WM-regio RMM/VZM mee te maken heeft. Wel zijn er grote verschillen. 'Per eiland eigenlijk al', geeft

Jos aan. 'Voorne-Putten heeft te maken met in- en externe verziltig, maar het Eiland van Dordrecht kent weinig problemen. Het gaat dus echt om maatwerk.'

Om de verziltig te lijf te gaan, kiezen de waterbeheerders voor doorspoelen met zoetwater. Maar als er een tekort is aan zoetwater, wordt dit moeilijk. Voor Waterschap Hollandse Delta zullen er door de klimaatverandering en zeespiegelstijging sneller zoetwatertekorten ontstaan, geeft Jos

aan. 'Dit betekent dat we haast moeten maken met de knelpuntenanalyse, slimme maatregelen moeten bedenken, de omgeving moeten voorbereiden op situationele watertekorten en de onzekerheid op het gebied van waterbeschikbaarheid ook moeten meenemen in gebiedsontwikkeling.'

Wouter geeft aan dat verziltig in Zeeland geen nieuw thema is. 'We leven er hier al heel lang mee. Alle wateren in onze regionale systemen zijn brak, al zit er op sommige plekken nog wel wat zoetwater. In de duinen van Walcheren bijvoorbeeld.' Daarna gaat hij in op ontwikkelingen die voor Zeeland van belang zijn. Denk aan jaarrond doorspoelen en de actualisatie van het waterakkoord. Ook de renovatie van de Krammersluizen, met de innovatieve zoet-zoutscheiding (IZZS) passeert de revue. Wouter legt uit dat de huidige Krammersluizen al innovatief zijn, maar dat de gerenoveerde versie nog innovatiever wordt, met luchtbellenschermen, openingen (rinketten) in de deuren, vismigratie en een spuumiddel.

Tot slot gaat hij in op het kanaal Gent-Terneuzen, met de nieuwe grote Zeesluizen. Wouter vertelt dat er een verdrag is gesloten met België om het kanaal zoet te houden, maar dat België dit niet kan waarmaken. 'Bij het in- en uitvaren van schepen ontstaat er een enorme zoutpiek in de kolk en er is heel veel zoetwater nodig om dit tegen te gaan. Aanvankelijk dachten we dat het zoutgehalte minder groot zou zijn, maar de aanvoer van zoetwater uit België is nog veel minder dan we dachten. Dus zijn we bezig met het bedenken van maatregelen. De kennis die we hier opdoen, kunnen we op andere plekken die met verziltig kampen ook inzetten.'

Data binnen Slim WM

Om samen slim het water te beheren, worden allerlei data gebruikt. Marco Vroege en Thijs Ijpelaar (Waterschap Hollandse Delta) gaan in hun deelsessie in op het verbeteren van de betrouwbaarheid van data. ‘Sommige data zijn eenvoudig te meten’, vertelt Marco. ‘Maar soms gaat dat niet, of niet eenvoudig. Zo schatten waterbeheerders het zoutgehalte van het water door de geleidbaarheid te meten, omdat geleidbaarheid snel en relatief goedkoop te bepalen is. Maar daarna is dan wel een berekening nodig. Door gebruik te maken van alle kennis en data van waterbeheerders in Zuidwest-Nederland, wil Slim WM deze berekening verbeteren. Zo krijgen we betere data zonder dat er nieuwe meetpunten hoeven worden aangelegd.’

Daarnaast gaan Marco en Thijs in op de vraag hoeveel water er nu eigenlijk door de Nieuwe Waterweg stroomt. ‘Dat klinkt makkelijk, maar hoe bepaal je dat, in een gebied waar heel veel water dagelijks door het getij heen en weer gaat? Met behulp van allerlei metingen en analyses van Rijkswaterstaat in het rivierengebied wil Slim WM beter zicht krijgen op de hoeveelheden (debieten) die dagelijks door de delta gaan.’

Op veldbezoek

Na de inhoudelijke sessies stappen de aanwezigen de bus in voor de veldbezoeken. Eerste stop is Loverendale Ter Linde, een biologisch-dynamische boerderij in de buurt van Oostkapelle. En dat niet alleen, op de boerderij zijn ook een mini-camping, bakker en boerderijwinkel gevestigd. Niet zo vreemd dus dat hier de lunch wordt geserveerd. Tijdens de lunch is er volop tijd om met elkaar in gesprek te gaan.

Vlak voor het toetje wordt geserveerd, is er nog een korte toelichting op de boerderij én een andere belangrijke reden om naar deze plek te gaan: de Waterhouderij. Samen met zes andere agrarische bedrijven werkt Loverendale Ter Linde er namelijk aan om het beperkte zoetwater zo goed mogelijk met elkaar te verdelen. De boeren in de Waterhouderij zijn allemaal overtuigd van het belang om samen water te

bufferen, hun ‘eigen’ waterbronnen op te bouwen en het lokale waterbeheer door samenwerking te verbeteren. De aanwezigen luisteren aandachtig en vertrekken daarna duidelijk geïnspireerd naar de tweede plek van de excursie: gemaal Boreel in Middelburg.

Gemaal Boreel is een rijksmonument uit 1929. Het gemaal pompt overtollig polderwater van Walcheren in het Kanaal door Walcheren. Het gemaal kan wel 800.000 liter water per minuut verwerken. Dat gebeurt met drie centrifugaalpomp, rood van kleur en met de kenmerkende vorm van een slakkenhuis. Eerst is er gelegenheid om het gemaal zelf te bezichtigen,

daarna geeft Wim Verstelle (Waterschap Scheldestromen) een korte toelichting en tot slot vertelt procesoperator Paul Goeseije iets meer over de techniek.

Elkaar actief blijven opzoeken

Daarna is het tijd voor het laatste ritje met de bus: terug naar het kantoor van Waterschap Scheldestromen voor de gezamenlijke afsluiting. Dagvoorzitter Marco Vroege geeft aan dat hij het een leuke en leerzame dag vond. Maar wat vonden de andere deelnemers ervan? De antwoorden variëren van 'een nuttige dag' en 'hier in Zeeland gebeurt net zo veel spannend werk als bij ons' tot 'goed om elkaar live te zien en te spreken' en 'interessant om meer over het Zeeuwse watersysteem te leren'. Met als slotakkoord een oproep van Jos Boontjes: 'Een dag als deze helpt om elkaar te blijven vinden. Natuurlijk werken we in kleiner verband al intensief met elkaar samen, maar we moeten elkaar actief met z'n allen blijven opzoeken om Slim WM ook na 2027 succesvol te laten zijn.' Op de allerlaatste vraag of het loonde om deze dag af te reizen naar het verre Middelburg, volgde een volmondig 'Ja' van de aanwezigen.